

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a este de 2 ori: Merourea si Sambet'a, F6icia una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s6u 40 doidieceri, or 3 galbini mon. sunat6ria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s6u mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 20.

Brasiovu, 13. Martiu 1863.

Anulu XXVI.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Autonomi'a.

(Capetu.)

Unu poporu, statu, cetati, confesiuni i s'a recunoscutu de catra celu mai tare o autonomia mai larga s6u mai restrinsa de frica, c6a nu cumva celu mai nepotintiosu de catu elu se se un6sca cu altulu s6u cu altii mai multi in contr'a lui si se'lu dea la pamentu, apoi se'lu subjuge. Alta autonomia a fostu recunoscuta din interesu, pentruc6a celu mai tare se aiba impregiuru de sine mai multi amici pentru timpuri de nevoia. In alte casuri earasi interesulu a fostu si este imprumutat'a aparare, sub conditiune, c6a fiacare tienutu, ti6ra, poporu, se'si remana in legile, datinele si organizatiunea sa, fara c6a vreunulu se p6ta predomni asupra altuia. Vedi cant6nele Elvetiei, staturile confederate ale Olandei, micile republice ale Moldaviei din timpurile Genuesiloru, comitatele Ungariei, unirea nobililoru cu secuui si cu sasii din Ardealu.

Autonomi'a confesiuniloru relegi6se a fostu recunoscuta intru asemenea din mai multe cause: ici adeverata evlavia, colo fanatismulu si bigoteri'a, din c6ce interesulu egoisticu, eara airea fric'a de resbunare. Constantinu M. a recunoscutu relegea crestina din unu interesu, c6a crestinii carii se mult6sera f6rte, se'lu sustiena pe tron. Carolu M. a recunoscutu autonomi'a Papii totu din interesu. Catolicii sufere autonomi'a protestantiloru numai de frica; asemenea si protestantii pe a catoliciloru totu de frica. D6ca relegea resarit6na gr.-unita nu a fostu desradecinata cu totulu din Ungari'a si Ardealu, ac6st'a veni earasi numai din fric'a de moldavo-romani si muscali. D6ca rutenii si romanii greco-uniti nu au capatatu cu multu mai nainte de ac6sta mitropoliti si episcopi romano-catolici si inca din partit'a ultramontana, impreuna cu totu ritulu latinescu, cu dreptulu canonicu latinescu, cu celibatululu latinescu, ac6sta nu s'a intemplatulu nici decumu din lips'a de zelu proseliticu, ci numai de frica, c6a nu cumva unitii se retr6ca earasi la confesiunea resarit6na. Asi6 deci se d6ce de 6resicare frica, cumca bisericele unit'a si neunita isi au si ele autonomi'a loru, ceea ce in sa nu vomu lipsi a cercet6 mai pre largu airea, d6ca adica este asi6 ceva autonomia, fia si numai conditionata, s6u ca ea va fi remasu numai o umbra, o fantoma, s6u ceea ce numescu fisicii fata morgana.

Acolo unde nu este autonomia, nu este libertate; eara unde lipsesce libertatea, acolo isi ridica tronulu seu s6u fer6sa tirania a unuia s6u a unora, s6u spurcat'a si desfrenat'a anarchia a gl6teloru. In ambele casuri celu mai din urma resultatu siguru este imormentarea moralei, injosirea omenimii la starea t6raloru selbatice, ruina si apunere totala.

Nici unu romanu nu p6te fi in d6ilele n6stre care se nu dor6sca pentru sine, natiunea si patri'a sa libertatea, adica domnirea legiloru, la a caroru intocmire se fia concursu si elu prin reprezentantii sei. Dintru atat'a inca se intielege de ajunsu, ce grea datorintia cade asupra n6stra a toturoru de a cercet6 cu deameruntulu: anteiu, care p6te fi acelu gradu de autonomia, pre

langu carele credemu ca amu potea nainta si a fi fericiti; alu doilea, catu a fostu mai remasu, d6ca nu noue, incai tierii n6stre, din vechea autonomia pana la 1848, d6ca si nu in fapta; celu put6nu in sa in scrisu; alu treilea, in ce mesura se recun6sce tierii n6stre comune numite Ardealu autonomi'a prin diplom'a din 20. Oct. 1860 si prin patent'a din 26. Fauru 1861; alu patrulea, ce felu de autonomia voiescu compatriotii nostrii ungurii si pentruce aceia nu sunt indestulati — celu put6nu pana acum — cu ceea ce li s'a recunoscutu; alu cincilea, care potu fi acelea temeuri rezervate, ce au induplecatu pe partea cea mai mare a sasiloru de a st6 gat'a se dea cu piciorulu unoru drepturi esentiale ce facu parte din vechea loru autonomia.

Dupa a n6stra parere nici unu romanu nu p6te merge la vreo dieta comuna, pana nu'si va lamuri bine acestea cestuni in capulu seu; eara de va merge, me temu ca se va re'nt6rce precum s'a si dusu. Timpulu pretiosu se va perde indesiertu cu dispute sterpe, precum ac6sta s'a mai intemplatulu de nenumerate ori, eara noi ardelenii cu atata nu vomu fi nici mai buni, nici mai intiepti, dieu in sa nici mai fericiti decatu suntemu astadi, ci tocma dincontra, vomu cadea — decumva nu s'a intemplatulu si pana acum — precum amu mai observatu si la alta ocaziune, intr'unu bancrotu moralu, fisicu si finantialu, precum au pat6t'o tatarii din Crimea, pe ale caroru urme calca o parte insemnat6re a poporimii Ardealului?

O patri'a mea, patri'a mea, unde este libertatea si autonomi'a ta? Unde'ti sunt fiii tei cei intiepti si buni, pentru c6a se ingrij6sca a'ti alin6 dorerile tale si a'ti sterge s6r6iele de lacrimi din ochii tei!

Zernesci, in n6ptea din 42 Martiri. G. B.

Blasiu din 26. Fauru st. veteri 1863. Domnulu corespondinte dela apusulu Ardealului in Nrulu 13 alu Gazetei sub rubric'a „Sinodu“ scrie multe bune si frum6se, in care mare parte ne involimu si noi pe aci; dara cu privire la acelu pasagiu din corespondintia-i, ca Esc. sa parintele metropolitu dupa recunoscutulu zelu precumu pentru altele, asi6 pentru dobendirea licentiei de a tien6 sinodu diecesanu a facutu pasi mai de multe ori, si la a. 1861 inca s'a luptatu, in sa gubernatoriulu de atunci contele Emericu de Mik6 — i deneg6 aceea'si licentia din acelu pretestu fara cuventu, ca spiritele pe acelu tempu aru fi fostu turburate, adeverulu, si direptatea, ce Domnulu corespondinte o int6rtaca cu vatamarea acelui omu mare fostu odini6ra gubernatoriu, imi impune o santa datorita de a-i face cuvenitele direpte reflesiuni.

Acea e direptu, c6a Esc. sa parintele metropolitu a facutu mai de multeori pasi, si si la a. 1861 pentru dobendirea licentiei de a tien6 sinodu diecesanu, dara ca ac6st'a licentia iar' fi denegatu-o contele Emericu de Mik6 c6a atunci gubernatoriulu tieriei, nu e de locu direptu, ma tocm'a din contr'a, inaltulu regescu gubernu de atunci sub presidiulu acumu prelaudatululu conte fostu gubernatoriu a sprigionitu cererea Esc. sale parintelui metropolitu pentru sinodu cu t6ta caldur'a si a motivatu-o in susu la inalt'a cancelaria aulica transilvana cumu se p6te mai bine. Ac6st'a e Domnule

Corespondinte adevèru santu, pe care l'am vediutu cu ochii, si l'am pipaitu cu degetele.

Sinodu, si earasi Sinodu-lu dorimu Dieu! cu totii, cá pana de tóte dílele, cá pe unu nutrimentu sufletescu pentru beseric'a nóstra, si pentru credintiosii ei fiii — de aci in tómn'a trecuta s'a si scrisu earasi unu ursoriu la locurile mai inalte pentru licentia de a poté tiené sinodu diecesanu in terminii celi mai respicati, si mai apasatori in privinti'a urgentei necesitati de alu avé odata concesu acelu de atatea ori cerutu sinodu, asia catu de aci se póte díce cu profetulu Isaie „ce am debuitu se facu viniei mele, si nu am facutu“ etc. Sapienti satis.

N e g r u t i u m. p.,
Protopopulu Blasiului.

— Cetimu in foile clusiene si vienesè, cá conductulu cu tortie, care se pregatise pana la aprinderea tortieloru spre a saluta pe Esc. Sa contele Mikó cu ocaziunea re'ntórcerei din Vien'a cá conducatoriu alu deputatiunei societatei economice — se popri indata si se si delaturá. —

Legea de alegere pentru diet'a Ardealului.

Ceea ce asteptámu de atata timpu, ne aduce acumu „Schl. Z.“, inse numai in extractu, si cine sci póte ea nu e legea definitivu intarita de Maiestate, ei dóra numai proiectulu de intarire. Legea constá din 73 paragrafe, dupa „Schl. Z.“ — care díce, ca e cea adevèrata.

La inceputu se escusa ordinea acésta de alegere prin necesitatea schiambárilor afundu taiatórie in reprezentanti'a tie-rei, ce cauta se urmeze. — Dupa aceea urméza testulu legei. Dupa acésta lege diet'a Ardealului se stè: a) din 121 de deputati alesi cu alegere dirépta, care inse nu mai primescu instructiuni, si dreptulu de votu 'lu eseritése in dieta numai personalu, b) din 40 de barbati a caroru conduita si merite pentru trebile publice eminésa, cari se voru conchiamá de imperatulu; pe presiedinte si 2 v.-presiedinti 'i va denumi imperatulu din 6 persóne alese de dieta dintre membrii ei cu votu secretu. Pana atunci va fi presiedinte unu membru gubernialu. Tabl'a reg. incetédia a fi parte intregitória a dietei si din ea se alegu numai notarii séu secretarii dietei. Alegerea deputatiloru se face numai pe timpulu, catu tiene diet'a. Unu comisariu imperatescu, deschide, amana si inchide diet'a la mandatulu imperatescu. Aci urmédia determinatiuni despre jurarea membriloru dietei, esaminarile séu rectificările alegeriloru, publicitatea sesiuniloru, pastrarea ordinei si sesiunile familiari (nationali?) Propusetiunile gubernului se voru lua celea d'antaiu la desbatere. Presiedintele, v.-presiedintii si consiliarii gub. tramisi de presiedinte au dreptulu a fi de facia in dieta si in comisiuni si a luá cuventulu, candu voru aflá de lipsa, ear' la votizare numai asia iéu parte, déca sunt si membri ai dietei. La decideri finali se cere mai multu de diumetate numerulu membriloru si maioritate absoluta. — Dietei nu'i è iertatu a intrá in comerciu cu dietele altoru tieri din monarchia neci nu póte emite publicatiuni. — Deputatiuni nu póte primi, si petitiuni numai atunci, déca sunt presentate de unu membru alu dietei. Deputatiuni la Maiestate numai cu vóia castigata póte tramite — fiacare membru se póte servi in desbateri de un'a din celea 3 limbi ale patriei. Unu regulamentu alu dietei pana la fipsarea altuia se afla alaturatu. Deputatii se voru alege cu privire la numeru, teritoriu si la privintiele mai de inainte si de economiá de statu in proportiunea urmatória: —

A. Cetatile libere: Clusiu, Osiorheiu, Belgradu, Gherl'a, Elisabetopole, Sibiu, Brasiovu, Sighisióra, Mediasiu, Bistritia si Sabesiu, apoi orasiile Orastia si Reginu, tramitu cate doi deputati.

Opidele: Abrudu, Vizakna, Hunedóra, K.-Osiorheiu, Hategu, S.-Szt.-Giorgiu, Odorheiu, Ilyefalva, Cs.-Szereada, Beretzka si satulu privilegiatu Oláhfalu, opidele Szék. Kolos si eare pana acumu nu fura representate, adica Aiudu, Turda, Deesiu, (3 opide ale nobililoru), Fogarasiu, Gurginu si Resinariu, fiacare cate unulu.

B. Din cercurile de alegere, prin comitate, districte si scaune cu eschiderea localitatiloru, care au de sene dreptulu de a'si alege deputati, se tramitu ad. cate 6 deputati, din Alb'a inf. si com. Hunedórei; din alu Clusului 5 deputati, alu Turdei si Solnoculu inf. cate 4, — alu Cetatei de Balta, Doboc'a, distr. Fogarasului, scaun. Odorheiu, Treiscaune, Ciucu si district. Brasiovlui cate trei; Alb'a sup., distr. Naseudului, scaun. Osiorheiului, Crisiului, Sibiu, Seghisióra, Mediasiu, Bistritia, Sabesiu, Cincu mare, Cohalmu, Mercurea, Nochrich, Orastia, si in urma scaunulu filialu Seliste si Talmaciu d'im-

preuna cu locurile Orlatu, Vestemu, Racoviti'a si Sin'a cate 2 deputati. — Apoi urméza formarea cercuriloru de alegere.

Dreptulu de alegere 'lu au toti maioreni, cari platescu dare dirépta (?!) de statu 8 fiorini si peste, apoi fara privintia la censu: doctorii, chirurgii, advocatii, inginerii, artistii academici, profesorii, apotecarii, preotii, capelanii, predicatorii, notarii comunali si invetiatorii din cerculu de alegere, unde se afla stabili.

Eligibilu è ver-cine, ori de unde in Ardealu, care are dreptulu de alegere, si au trecutu preste 30 de ani; eschisi dela dreptulu de alegere si eligibilitate suptu persónele recunoscute de vinovate pentru crime séu delipte séu pentru vreo pofta de castigu séu pentru prevaricatiuni in contr'a moralitatii publice séu se afla in cercetare, precumu si persóne falite sub concursu.

Spre conducerea alegeriloru se redica in totu scaunulu, districtulu si comitatulu cate unu comitetu centralu; in fiacare comuna cu dreptulu de a alege deputatii sei, o comisiune centrala de alegere; finea acteloru acestora incheiá instructiunile pentru aceste organe. —

Numai atata ne publica „Schl. Ztg.“ inse si dintr'atata putemu multu vedé, cámu in ce proportiune vomu fi reprezentati la diet'a viitória.

Dupa unu calculu aprosimativu, déca Romanii se voru luptá din resputeri a'si folosi dreptulu seu prin tóte locurile, apoi cu greu mare abia o voru poté-o scóte la 37 deputati, — ear' ungunii la 32, — secuii in tóta intemplanca la 22 si sasii ear' la 30. Ar fi inse o mare vetamare pentru natiunea romana, candu si acumu unu satuletiu cá Oláhfalu, s'ar pretiui mai multu decatu orasiulu Blasiu, Naseudu, Rocna, Orlatulu, Dobra, Rosia; apoi Branulu si Sacelele, care au de 10 ori mai multi locuitori si impórta folosu statului si erariulu de 10 ori mai multu decatu unu Oláhfalu si Ilyefalva se remana intre dóue siediuri si cu budiele inflata? Ar fi lucru curiosu, candu anecsarea loru la Fogarasiu i ar face lipituri fora a cresce numerulu deputatiloru districtului celu pucinu cu 1 ori 2 deputati, — apoi si Topliti'a de lenga Gyergyó-Szt.-Miklos, merita atata si mai multa considerare, de catu unu Oláhfalu, fiinduca platitulu pe Muresiu singura 'lu representéza. Vom vedé inse intru catu e gresit acest estras. R.

TRANSILVANIA. Brasiovu, 23. Martiu. (Locale si din tienutu.) Earn'a trecu fara nea multa, primavér'a se apropia fórte secetósa; agricultorii incepusera se are in sa pulbere; o parte a semenatureloru de tómn'a remasese neresarita. In acésta stare cerulu ne mangaie cu o plóia manósa carea tiene de cateva díle. Acésta plóia póte se aiba inriurintia si asupra pretiuriloru de cereale.

Totu este adevèratu, ca nu numai in acestu tienutu, ci si in tóta tíer'a s'au desteptatu mai multi agronomi s. a. pentru cultur'a de metasa si ca ei ingrijescu mai nainte de tóte a planta fragari pre cati se póte mai multi. Darear' Ddieu cá se se destepte si preotimea si toti bisericianii spre a implé tóte unghiuletiele locuriloru bisericesci si parochiale atatu cu fragari, catu si cu alta pomaria buna de tóte soiurile. In acésta privintia o parte a clerului sasescu, precum si locuitorii fruntasi ai Clusului potu sierbi la tíer'a intréga de modeluri.

In tienutulu nostru a inceputu a se luá in privinti'a paduriloru cele mai strinse mesuri, pentrucá dela Martiu nainte se nu cutese nimini sub pedéps'a temnitiei a taié nici o nui'a macar din padure. In asemenea amblarea capreloru in padure s'a opritu din nou si fórte aspru. Vedi asia ar trebui se se urmese preste tóta tíer'a.

— In dílele trecute prinsera pe furii carii sparsesera asta earna in biseric'a rom.-catolica de aici si rapisera tóte argintariile, in persón'a unei secuence din Arpatacu si a unui feciorandru. Acesti furi fusera descoperiti prin unu evreu din S.-Szt.-Giorgiu, la carele ei voiserá a vinde argintariile dupace mai anteu le sfarmasera in mai multe bucati.

In sambat'a trecuta dupa 8 óre sér'a dearsera in capulu Brasiovechii vreo 2 siuri si o casa. A-treia óra fú cercata strat'a ast'a de focu in restimpu de vreo cativa ani. Sermanii romani, cu catu learu fi mai mare securitatea de focu, déca nu siaru cladi locuintiele numai asia pe apucate si nesecure de acestu elementu; daun'a, ce o avurá acei arsi acum'a de 3 ori, trebuie se fia cu multu mai mare, decata spelele ce s'aru fi cerutu pentru zidiri de pétra secure de focu. —

Odorheiu secuiescu, 16. Martiu. (Omoruri si alte escese.) Sambata in 14. Martiu sér'a unu secuuiu omori pe altulu anume Bokor István in propri'a curte a acestui prin doue luvituri de secure adica o tocatura cu muchea si o taie-

tura. — Dumineca in 15. se gasi in cimateriulu reformatiloru unu copilu nou nascutu aruncatu josu, in sa mortu.

— In vecin'a comuna Farczad la 9 ale acesteia se impuscà unu secuie in etate numai de 31 ani lasandu o veduva si patru prunci seraci

De altumintrea pre la noi betiile si bataile crude si barbare sunt lucru de tóte dílele; in sa mai cu sama estimpubritalitatile s'au imultitu in proportiunea in carea vinulu a fostu eftinu si spirituosu. Este in adevuru de mirare, ce putina inriurintia are scól'a si biserica asupra moralitatii in tienuturile aceste. — (Corespondintia privata.)

Pe candu impartasimu aceste dupa corespondintele nostru, vine Korunk Nru 32 si ne aduce totu din tienutulu Odorheului cinci intemplari de focuri mai tóte puse de mani indiavolite. Totu de acolo se scrie, cumcà din acelu scaunu in sa au inceputu se tréca mai multe familii secuiesci in Moldova.

Incatu pentru emigratiune, apoi mai deunadi aflaramu din fonte autenticu, cumca din tótna pana spre luna Faurariu s'au datu preste optu sute pasporturi spre a trece cu ele in tierile romanesci.

Fogarasiu, 16/4. Martiu. In „Telegrafulu Romanu“ Nr. 16 din 24 Fauru, si in „Gazet'a Transilvaniei“ Nr. 17 din 2. Martiu anulu curinte doi corespondenti fagarasiani referescu despre rezultatulu miserabile alu recrutatiuniloru din esti doi ani din urma, in districtulu tierii Okului.

Desi diversi dupa semnele articiloru, acesti doi corespondenti, in catu despre esenti'a impartasirei se póte judecà, sunt unulu si acelasi. —

Ambi articlii se invertescu pre lunga doue lucruri: unulu a desculpà poporatiunea districtuale de neiertata indeferintia a-si implini sacra datoria catra altisemulu tronulu si catra patria, altulu, a inculpà oficiolatu districtuale, cà nu-si scie implini obligamentele lui impuse de legi, bá (cà cumu si ar fi perduu capulu) cà ar fi luatulu pana si mesuri, ce nu se unescu cu spiritulu umanitatei in caus'a recrutatiunei.

Noi, cari cunóscemu lucrulu din fontana autenticu si nu portamu simtiulu de umanitate si de patriotismu numai in gura, ci l'avemu profundu intiparitu in anima si in sa anima de adevratu romanu, cautu se ne adoperamu a servi publiculu cetitoriu vinulu curatu, nu asemene laturi ametitorie si tarbacitorie de opiniunea publica, cumu facura respectivii corespondenti —

Pana la 1848 s'au administratu districtulu Fagarasiulu prin unguri si renegati, de atunci incóce cu pucina esceptiune prin alte limbe straine, eara din anulu 1861, de candu se restaurara municipalitatile in tíera, se bucura acestu districtu de deregatori mai totu romani.

Ei bine! candu au patitu districtulu acést'a rusine colosale, cà in anii 1862 si 1863 in afacerile de recrutatiune? Totudeun'a contingintii impusi pana la neinsemnatu restu s'au coperitu, s'au dupa impregiurari, s'au datu cati-va individi preste numeru.

Deregatoriloru natiionali au fostu pastratu acestu pacharu de amaratiune, cà selu bée cu drosdile d'impreuna; oficiolatu romanu, cà se patia rusine cu carulu!

In 1862 s'au repartitu pe districtu 148 de recruiti si la ultim'a Dec. remase in sa unu restu de 60 — pre 1863 se repartira 191 si dupa asentarea principale remase unu restu de 145. cu totulu dóra 205 de recruiti restantia.

Semi spune acuma cineva cà un'a mie si cinci sute de recruanti, ce dupa consemnari se afla dusi in principatele unite si in Turcia, cari nici candu s'au prezentatu la comisiunea asentatoria, atatu ei insisi, catu si parentii s'au consangeniiloru, sunt cu totulu innocinti si merita compatemire, apoi sunt gat'a a redicà pétr'a asupra oficiolatu districtuale, care in Maiu 1862 in tóta lumea au emisu edictu convocatoriu amenintiendu pe un'a mie si doue sute de insi de ésta categoria, cu urmarile cele mai aspre ale legi de emigratiune, fora celu mai pucinu resultatu favorabile, si care si acumu, nu dela sine, ci din speciale mandatu alu Maiestatii Sale imperatului au fostu constrinsu a pune la cale cercetarea si osendirea parentiloru culpabili la departarea in massa a ficiiloru, cà se tiena esecutiune militaria, pana i voru aduce, s'au se voru justificà legale de inculpabilitate.

Ilustritatea sa Domnulu capitanu supremu si oficiolatu, caci nu dusera curundu la deplinire, respective nu cerusera esecutorii in sa din 1 Fauru a. c., in este díle se amenintiara cu mesagiaru de pedép'a. —

Noi nu suntemu de acei'a, cari netediescu in fačia si musca furisii. Noue nu ne place a tiené pre romanu in bratie si atunci, candu-si uita de datorintia catra patria si face rusine natiunei sale. Noi voimu a taiá ran'a cu seapetulu

pana in fundu, voimu se curetiamu gangren'a si se mantuimu corpulu intregu de peritiune. Quis vere amat, bene castigat.

In adevuru judecii tractuali, in a caroru competintia cade conscrierea si prezentarea recrutantiloru, suntu organe ale oficiolatu, nota bene organe de sine statatorie — nu oficiolatu, si déca ici colé nu au pasitu cu destula precautiune in asta afacere, séu déca cineva aru suferi suptu sententiele de esecutiune de densii pronunciate, nu se póte inculpà oficiolatu in sensu strictu, ci impregiurarea, cà alegerea unor'a si substituirea altor'a au esitu de totu nefericita.

Unulu din corespondenti póte n'au cugetatu la acést'a, altumintre credemu, cà nu aru fi aruncatu cu pétr'a in capulu tataseu.

Sunt provocati Fogarasianii in Gazeta a referi si despre starea scóleloru, o materia delicata acést'a:

Suntu in districtu trei scóle centrali, ce stau binisioru. Spre regularea scóleloru comunali curge caus'a cu inaltele ordinariate, la cari s'a facutu pasii cuviintiosi si speramu resultatu bunu. Judeciloru tractuali s'au datu inviatiuni strinse, spre a-si implini datorintiele fačia cu scól'a, si asiá potemu afirmá, ca in districtulu nostru suptu impregiurările administrative de adî ale Transilvaniei, scólele celu puçinu nu patimescu mai multu, cà alte afaceri. — D.

Unu casu de egala indreptatire

(si de respectare imprumutata.)

De sub pétr'a Ineului in Martiu 1863. Curati'a biserice gr.-cat. din Rocn'a vechia a datu mai in anii trecuti asiá numitele bolte tienátore de aceeași biserica D. negut. Christofu Merza din Gherl'a in chiria pe vreo cativa ani.

Mutandusi inse Dsa locuintia din Rocn'a in Gherl'a si remanendu cu osuma insemnata de chiria in restantia, fù provocatu, repetitu fara resultatu pe cale privata. In 7. Jan. a. c. se aflà silita curati'a bisericei a pasi pe calea legi cu una incusa in contra D. Merza indreptata la inclit'a judecatoria a lib. cet. Gherl'a, naturalminte in limb'a romana, fiinduca aici neci o suflare nu sci magiariesce. In Febr. a capatatu curati'a bisericei un'a resolutiune in limb'a magiara, cà dupa ce incus'a nu e suscrisa de unu advocatu se retramite indreptu. Si nefindu repetu in tóta Rocn'a unulu, care se talmaceasca acea resolutiune, a fostu silita curati'a se tramita pe eclesiariulu crisniculu séu fetulu bisericei pana la Naseudu, cà sei espluce cineva, ce respunsu a capatatu. —

Asia respectéza fratii magiari diplom'a Maiestatei Sale din Oct. 1860 si alte ordinatiuni esite in privintia folosirei limbeloru!!! Oare ce aru díce fratii magiari, candu de esemplu sedri'a generala din Naseudu ar da la un'a cerere magiara, unu respunsu romanu? Sciu, ca atunci ar' cipa in contra Naseudeniloru se se auda in tóta lumea. — Atata nerepectare ne dóre!!! ca ea la bine nu póte duce!!! —

Mai multi.

Reginulu sasescu, 12. Martiu 1863. Rubrica Reginu, apare acuma tare raru in colónele Gazetei nóstre, cu tóte ca in anii trecuti se camu tiené de o alta moda. Cu dreptu ne póte invinovati publiculu romanu de o indolentia fačia cu densulu, caci mai nainte eramu dedati, a ne ocupá mai multu de causele nóstre, cu tóte, ca la publicu numai atunci ne aratamu, candu eramu in stare de ai servi cu cevasi imbucuratoriu din campulu inaintarei nóstre nationali. Vedi bine, veti asteptá si cu asta ocaziune dela noi, totu insciintiari de atare natura, inse cà se nu ve preocupamu, v'o spunemu inainte, cà inaintarea de carea ve scriemu in asta ordine, atinge mai multu, ba mai ca -- eschisivu pre locuitorii sasi ai comunei nóstre.

Opidulu Reginulu sasescu 'si serbà in 10. Martiu instalatiunea sa, cà cetate esemta de sub administratiunea comitatensa, si subordinata in politice deadreptulu sub gubernu, éra in judiciare, cà foru alu doilea, sub universitatea din Sibiu. Instalatiunea acést'a si-a avutu solenitatile sale. Pre administratorele comitatense Stefanu Züllich, care éra cá comisariu guberniale insarcinatu cu inaugurarea cetatii, l'au intempinatu in 9. ale l. c. mai multe calese din Reginu, in vecinulu satu Petelca, salutanduise venirea. In 10., in reversatulu dílei, anuciara vreo cateva trascuri, ca are se se incépa solenitatile dílei, invitandu poporulu in piaçia, unde se impartia fiacarui carne, pane si vinu. La 10 óre publica Illustritatea sa administratorele, privilegiulu Maiestatii Sale, si delegà cetatea din nessulu comitatense, — dupa care urmà publicarea chartiei mai inalte din balconulu magistratulu, catra poporulu adunatu, in trei limbi a patriei. Acestei inaugurari urmara apoi doue culte divine, in biserica rom. - catolica si luterana.

La 2 5re d. a. se încep unu banchetu splendidu, la care a fostu invitate cá la 300 persóne de deosebite nationalitati. Din toastele tienute cu asta ocasiune, sunt de insemnatu, unulu de siefulu cetatii pentru Maiestate, — carui apoi urmara unulu de Illustritatea sa administratorele pentru cetate; mai incolo de altii, pentru Escelentiile Sale cancelariulu si gubernatórele transilvanu. Ne a placutu intre altele toastulu, ce a redicatu parochulu evangelicu Kinn din locu, pentru nationalitatile patriei, asemanendule pre acestea cu unu buchetu compusu din flori, asemeuea frumóse si mirositóre, nutrite de acelasi pamentu, si crescute la caldur'a aceluiasi sóre. — (Va urma.)

Chronic'a din afara.

Insurectiunea polóna. Eata ca decursera mai 2 luni, de candu sustienu polonii lupt'a a una putere gigantică si pana in 19. Martiu cu multe victorii, secerate mai virtosu in dilele din urma.

Telegramele inse din 19 sunà, cumca Langievicz intr'o lupta, ce tienù indelungatu cu vreo 8 mii militia rusa, aru fi frantu, si insurgentii lui imprastiéti. Langievicz fugi la Opatovice, de unde cine scia, ce va mai întreprinde. Se putea dela inceputu prevedé, ca polonii eara o voru pati-o cá si in anii 1830, 1845/6 si mai de multe ori mai înainte de acésta, fiinduca au pasitu la revolutiune fara de aliati.

Diplomaticu. „Europa“ diurn. din Frankfurt publica, ca solulu austriacu Metternich dupa audientia la imperatulu si conferintie la cont. Rechberg a primitu misiune a da in Parisu probe despre bun'a vóia a imp. Austriei, de-a intrá intr'o actiune diplomatica (aleantia) comuna cu puterile apusene in caus'a Poloniei; si are si pleniputintia neconditionata, de a incheié conventiune in numele Austriei. Mai incolo totu „Europe“ scria, ca cont. Thun, ambasadorulu austr. din Petersburg va parasi postulu si Austri'a se va multumi numai cu unu agentu diplomaticu in Petersburg.

— In senatulu Franciei din 17. si 18. se luà înainte discusiunea asupra petitiunei poloniloru, unde pr. Napoleonu tienù o cuventare aspra in favórea Poloniei, dîcundu, ca impregiurarile suntu fôrte favorítórie si timpulu a sositu de a coluérá, cá prin acést'a colucrare se se ajute si Polonii. Billauld inse cerù intreruperea discusiunei, aratandusi parerea de reu, ca cuvintele pr. Napoleonu compromitu caus'a Poloniei si elu crede, ca unu congr:su va regulá si sórtea Poloniei.

ITALIA. Neapole, 19. Martie. Dóue mii barbati demonstrara pe stratele cetatii suptu strigate: „Se traiésca regele Garibaldi.“ Strat'a dupa aceea se iluminà, si earasi se audíra strigate: „Se traiésca Garibaldi, se traiésca Polonii“; inse candu venira ostirile se imprastiará.

Nr. 1103/1862 pr.

Publicatiune.

Dein partea comisiunei de cura a apelor minerale dein Borszék, infintiata pe temeliulu inaltei ordinatiuni a inaltului gubernu regescu trans. dein 30. Aprile 1862 Nru 8492 — se aduce prein acésta la publica cunoscentia, cumuca s'a facutu de mai nainte aceea neplacuta observatiune, ca mai multi ómeni, cari facu negutiatoria cu ape minerale (Borviz) — s'au intemplat de siau implutu glajile loru cu Borviz de pre alte locuri, — si la sigilarea acelora au sciutu imita modulu pana acumu obicinuitu cu foliuti'a de plumbu (Staneolu), care apoi esportandulu la locurile de vendiare — l'au si vendutu subtu numele de Borszék.

De vreme ce astufeliu de negutiatoria nu numai ca fôrte insiéla pe cumperatori cu aceste ape in chipulu susu numitu manipulate, care in scurtu timpu perdiendusi tóta specialitatea minerala ce au avut'o, se prefacu in cea mai simpla si puturósa apa; — dar' totu deodata stricâ si degradéza renumele apei minerale alu fontanei principale dein Borszék, care pentru eminentele ei cualitati, este recunoscuta in tóta Europ'a.

Comisiunea de cura afla dara de lipsa spre delaturarea acestoru abuzuri, mesurile cuviincióse, facunduse atenti, si deregatoriile administrative in gradulu celu mai naltu — cá se privighizeze si se staruésca a se pune stavila acestorufeliu de insielatiuni — cu totuadinsulu.

In privinti'a acésta prein cointielegere cu arendatorele David Mandl s'a otaritu, ca glajile, ce se voru implé in Borszék cu apa minerala in a. acesta, precumu si in viitorime, se nu se mai sigileze dupa modulu si obiceiulu de mai 'nainte; cu foliuti'a de plumbu (Staneolu), ci in loculu acestuia — se se întrebuintieze la sigilarea glajiloru Capacuri de plumbu (Kapsel.)

Acestu sigilu va cuprinde in sine numirea „Borszék“ — numele arendatorelui „David Mandl“ precumu si numerulu anului de implere, dar'

inse cu acea distinctiune — ca in locu de timbrulu fostu pana acumu pe dopu de P. B. (Principal-Brunnen) va fi timbrarea cu F. K. (Fő kut.)

Comisiunea de cura 'si promite, cumuca prein acestu modu mai nou de sigilatu, de si manipulatia in aretat'a proportia de mai nainte e cevasi mai cu spese, va reusi mai lesne la scopu, fiinduca acestea Capacuri se voru trage déocamdata numai dein fabricele dela Nürnberg si Frankfurt, care póte nu se voru imita lesne in tempu mai delungatu — despre o parte, — eara de alta parte Capaculu acela alu mai întrebuintia si de alu doilea ar fi mai fara putintia — prin care unu falsificatu cu atatu mai siguru se póte incungiura.

Acésta otarire a comisiunei de cura a Borszékului se aduce in interesulu comunu la cunoscentia publica.

Csik-Somlyo 31. Januariu 1863.

S.-supremulu jude regescu cá presiedinte alu comisiunei.

7—8

5683. 1863.

CONCURSU.

In institutulu c. r. cavalerescu Maria-Theresianu a devenitu prin esirea alumnului Michaele de Maurer o fundatiune ardeleana vacanta.

Pentru dobendirea acestei fundatiuni se escrie prin aceasta Concursu cu acea inviatiune, ca competitorii au se si predee cererile sale provédute cu documentele necesarii in restimpu de 6 septemani, dela a trei'a publicare a acestui concursu socotite, prin oficiulu siesi prepositu la acestu guberniu regescu. —

Dela c. r. Guberniu Transilvanu.

Clusiu in 16. Februariu 1863.

2—3

INSCIINTIARE.

La Gras, Barth & Comp. in Breslau a esitu o brosiura, care cuprinde mai multe sute atestaturi despre

Sirupu de peptu,

care se apróba de mai multe fisicate, unu mediulocu pentru orice tuse vechia, pentru durere de peptu, ragusial'a de ani, greutate in gatu, plumon'a balosa, care intr'u casuri fôrte numeroze, au liferatu celu mai multumitoriu resultatu.

Acestu Sirupu lucrédia indata dupa întrebuintiarea d'anteiu avantagiosu binefacatoriu, mai virtosu la tuse convulsiva si tuse magarésca, ajuta scóterea flegmei cei lipice inecaciósa, alina iritamintul in gutlegiu si depar-tedia in scurtu timpu ori care macaru catu de infocata chiaru si tusea de optica si scuiatur'a de sange.

Pentru BRASIOVU am datu D-lui **S. P. Mailatu** uniculu depositoryu.

Pretulu unei $\frac{1}{4}$ butelia 1 fior. in sunatori.

4 " $\frac{1}{2}$ " 2 " " " " " G. A. W. Mayer in Breslau. (Prusi'a

Tragerea in 1. Aprile c. n. 1863

a

SORTILORU de CREDITU

cesaro-regesci austriace.

Fia-care sórte trebuie se castige in decurgerea trageriloru.

Castiguri ale imprumutului fl. 250,000, 200,000, 150,000, 40,000, 30,000, 20,000, 15,000, 5000, 4000, 3000, 2500, 2000, 1050 etc. etc.

Cascigulu celu mai micu 140 fl. v. a.

O sórte costa numai 3 fl. in bancnote austriace.

5 sorti costau numai 15 „ „ „ „

Comisiuni pe lenga alaturarea sumei se se tramita catu de curendu si numai de adreptulu la cas'a de banca si negociu en gros

B. Schottenfels

in Frankfurt a. M.

Liste se tramitu fiacarui participante indata dupa tragere.

Cursurile la bursa in 24. Martiu 1863 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 39 cr. v. a
Augsburg	—	—	112 „ — „
London	—	—	112 „ 80 „
Imprumutulu nationalu	—	—	81 „ 05 „
Obligatiile metalice vechi de 5 $\frac{0}{10}$	—	—	75 „ 50 „
Actiile bancului	—	—	797 „ — „
„ creditului	—	—	212 „ — „

Redactoru respundietoru

JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui

JOANNE GÖTT.